

שם הנוהל: בדיקה הנדסית, ואישור תכניות ניקוז לסוגיה	מס' הנוהל: 10.03	
עדכון: 0	תאריך עדכון: 26.01.2014	עמוד 1 מתוך 7

1. כללי

1.1 האגף לשימור קרקע וניקוז פועל, כגוף המקצועי - להלן "הוועדה ההנדסית", מתוקף הסמכויות שהוענקו לו בחוק, באמצעות מינוי המועצה הארצית לענייני ניקוז:

- חוק הניקוז וההגנה מפני שיטפונות, התשי"ח-1957
- פקודת הניקוז (מים עיליים) 1942.
- פקודת סחף הקרקע (מניעה) 1941 – ותיקון התשי"ח

1.2 ע"פ הגדרת חוק הניקוז וההגנה מפני שיטפונות, אין לבצע עבודות ניקוז, אלא לפי תוכנית שאושרה.

1.3 נוהל זה מגדיר את מטרות השיפוט (בחינת התוכניות) והאישור, את תפקידי ועדות השיפוט ואת מהלך העבודה בטיפול בתוכניות.

1.4 הנוהל חל על מפעלי ניקוז, תכניות ניקוז, נספחי ניקוז ותוכניות אב לניקוז של רשויות הניקוז ושל רשויות מקומיות. כמו כן הנוהל חל על כל תוכנית המהווה או משמשת תמיכה מקצועית לישום חוק הניקוז וההגנה בפני שיטפונות לצורך אישור תוכניות ניקוז ע"י רשויות ניקוז.

1.5 מטרות השיפוט הן:

1.6.1 לוודא שהתוכנית תכלול את המרכיבים הנדרשים לפתרון בעיות ניקוז ושימור קרקע.

1.6.2 לאפשר בדיקה ושיקול דעת המבוססים על ידע מקצועי, ע"פ קריטריונים ארציים וללא משוא פנים.

1.6.3 לתת לתוכנית אישור מקצועית.

1.6 מטרות האישור הן:

1.7.1 לשמש גורם מקצועי מאשר, לצורך היתר רשמי ע"פ חוקים ותקנות שבאחריות המועצה לענייני ניקוז.

1.7.2 לאפשר בקרה של הפעולות הנדונות בנוהל זה ע"י מערכת "מעקב ובקרה" של האגף.

2. מטרה

2.1 מטרת הנוהל להגדיר שיטת בדיקה, שיפוט ואישור תוכניות ניקוז לסוגיהן באופן מקצועי, סדיר ושיטתי תוך שקיפות מרבית ושמירה על עקרונות הקיימות הסביבתיות ועל עיקרון השוויון.

2.2 מתן כלי מקצועי לתכנון (מח' הנדסה) והפיקוח לניקוז אזורי.

שם הנוהל: בדיקה הנדסית, ואישור תכניות ניקוז לסוגיהן	מס' הנוהל: 10.03
עדכון: 0	תאריך עדכון: 26.01.2014
עמוד 2 מתוך 7	

3. אזכורים

3.1 [חוק הניקוז וההגנה מפני שיטפונות, התשי"ח-1957.](#)

3.2 נוהל 11.01 - "הכנת תוכנית פרסום".

3.3 נוהל 11.03 - "הגשת תוכניות לסוגיהן".

3.4 תוכנית מתאר ארצית תמ"א 34/ב/3.

3.5 נוהל 10-12 - " עקרונות תכנון ובקרת התכנון"

3.6 נוהל ביצוע

4. הגדרות

4.1 **שיפוט תוכניות** - בדיקה מקצועית של תוכניות לבחינת עמידתן בקריטריונים מוגדרים, בתקנים ובהנחיות.

4.2 **יזם** - רשות ניקוז, כאמור בחוק הניקוז וההגנה מפני שיטפונות, התשי"ח-1957 או כל בעל עניין לנושא ביצוע מפעל ניקוז.

4.3 **מפעל ניקוז** - כהגדרתו בחוק הניקוז וההגנה מפני שיטפונות, התשי"ח-1957.

4.4 **תוכניות ניקוז** - תכנית לשינוי, להסדרה ו/או שיקום העורק. הגדרת סוגי תוכניות ניקוז על פי הקריטריונים הבאים:

4.4.1 **גודל אגן ההיקוות**: עד 1,000 דונם - תוכנית ניקוז מקומי, מעל 1,000 דונם או פחות, כאשר העורק חוצה שתי או יותר רשויות מוניציפאליות - תוכנית ניקוז אזורי.

4.4.2 **שיפוע פני הקרקע**: תוכנית הדנה בהסדרת ניקוז השטח במישור של עד 3% שיפוע, היא תוכנית הנדסית, תוכנית הדנה בהסדרת ניקוז השטח בשיפוע גדול יותר, היא תוכנית משולבת בהיבט אגרונומי ובהיבט הנדסי ועל התוכנית להתייחס לשניהם.

4.4.3 תוכניות ניקוז מקומי ותוכניות הנדסיות ומשולבות המטפלות באגן היקוות עד 1,000 דונם ותוכניות ניקוז אזורי, תוכניות הנדסיות ומשולבות, המטפלות באגן היקוות מעל 1,000 דונם יאושרו על פי נוהל 10-01 "בדיקה, שיפוט ואישור תוכניות שימור קרקע".

4.4.4 התוכניות המטפלות במוזכר בס' 1.4 לעיל תאושרנה על פי נוהל זה.

4.5 **ועדה הנדסית** (ע"פ ס' 3 (ב) לחוק הניקוז וההגנה מפני שיטפונות - ועדה הממונה ע"י מועצת הניקוז, מורכבת מאנשי מקצוע ובראשה יו"ר. חברי הועדה הם:

4.5.1 מנהל תחום הנדסה שימור קרקע ומים - יו"ר הועדה (השתתפות חובה)

4.5.2 מנהל תחום ניקוז מרשות המים - מזכיר הועדה. (השתתפות חובה)

4.5.3 נציג השירות ההידרולוגי.

4.5.4 נציג המשרד להגנת הסביבה.

4.5.5 נציג קק"ל.

4.5.6 נציג רשות הטבע והגנים (רט"ג)

4.5.7 נציג תחום הנדסה, מנהל המים העירוני-רשות המים.

שם הנוהל: בדיקה הנדסית, ואישור תכניות ניקוז לסוגיהן	מס' הנוהל: 10.03
עדכון: 0	תאריך עדכון: 26.01.2014
עמוד 3 מתוך 7	

- 4.5.8 מהנדס רשות הניקוז הרלוונטית (השתתפות חובה).
- 4.5.9 נציג התחנה לחקר הסחף- אגף שימור קרקע וניקוז
- 4.5.10 מהנדס שימור קרקע וניקוז, תא שימור קרקע, ניקוז ומים –משרד החקלאות- המחוז הרלוונטי. (השתתפות חובה)
- 4.5.11 נציג אגף המים והנחלים –המשרד להגנת הסביבה
- 4.4 יש לזמן לוועדה את המתכנן ואת יזם התוכנית. השתתפותם בדיון היא חובה.
- 4.5 ניתן לזמן נציגים נוספים לוועדה בהתאם לצורך ולהקשר.

5. שיטה

5.2 תהליך הגשת תוכניות לרישום ובדיקת שלמות החומר הנדרש.

- 5.2.1 היזם או רשות הניקוז יפנו לאגף שימור קרקע וניקוז במשרד החקלאות ופיתוח הכפר בבקשת בדיקה הנדסית של תוכנית שעליה חל הנוהל בהתאם לסעיף 1.4.
- 5.2.2 התוכנית תוכן בהתאם לנדרש בנוהל 11.03- "הגשת תוכניות לסוגיהן".
- 5.2.3 התוכנית תוגש ב-2 העתקים קשיחים ובמדיה דיגיטלית על CD.
- 5.2.4 התוכנית תקלט במערכת מעקב ובקרה של אגף שימור קרקע וניקוז במשרד החקלאות בה ירשמו את כל שלבי הטיפול בתוכנית. במידת הצורך, אלה ישמשו כרשומות המעידות על ביצוע התהליך הנדרש בתוכנית.
- 5.2.5 התוכנית תפרט את:
- השטח שבו חלה התוכנית/המפעל;
 - חישובים הידרולוגיים, הידראוליים (מתקנים הנדסיים) וחישובים ליציבות מדרונות התעלות ו/או סוללות;
 - חלופות תכנון הנדסי לפתרון הבעיה, חלופות אקולוגיות והתייחסות לסביבת התוכנית ולנזקים צפויים במצב הקיים והשלכות וסיכונים של התוכנית הנדונה;
 - פירוט העבודות הדרושות להקמת התוכנית/המפעל וניהולה/ו;
 - אומדן ההשקעות ואפשרויות המימון;
 - המקרקעין שיש לתפסם לצמיתות, וכן את המקרקעין שבהם יניחו צינורות או יעשו פעולות ארעיות להקמת התוכנית/המפעל בלי שתידרש תפיסתם לצמיתות;
 - רוחבן של רצועות-המגן שבתחום התכנית;
 - פירוט העורקים שבתחום הרשות (במסגרת התוכנית הנדונה).
- לתכנית יצורפו תשריטים של השטח שעליו היא חלה ומפרטים לפי דרישה.
- 5.2.6 מזכיר הוועדה יבדוק את החומר המוגש תוך שבועיים ויעבירו ל-
- 5.2.6.1 ליזם להשלמת חומר חסר או שהוגש באופן לא תקין. או
- 5.2.6.2 יפיץ את החומר בין חברי ועדת השיפוט להערות.

שם הנוהל: בדיקה הנדסית, ואישור תכניות ניקוז לסוגיהן	מס' הנוהל: 10.03
עדכון: 0	תאריך עדכון: 26.01.2014
עמוד 4 מתוך 7	

5.2.7 חברי הועדה יעינו בחומר ויעירו הערות ו/או הסתייגויות תוך שבועיים מיום קבלת התוכנית. באם לא נתקבלו הערות ו/או הסתייגויות תוך משך זמן זה יחשב כאילו אין הערות לחברי הועדה. באחריות מזכיר הועדה לערוך את סדר היום של ועדת השיפוט במערכת המעקב והבקרה של המשרד ולהפיץ את ההזמנה לחברי הועדה, למתכנן וליזם. ללא נוכחות היזם והמתכנן לא יתקיים הדיון בוועדת השיפוט.

5.2.8 ועדת השיפוט תתכנס במשרדי אגף שימור קרקע וניקוז במשרד החקלאות ופיתוח הכפר. ע"פ החלטה של יו"ר הוועדה ונסיבות העניין ניתן לקיים את הוועדה גם במיקום אחר באזור של נשוא הבקשה (לדוגמא – כאשר יו"ר הוועדה מחליט על וועדה המשלבת סיוור במקום הביצוע הצפוי).

5.3 מהות השיפוט

5.3.1 תוכנית תידון מההיבטים הבאים, הכל לפי העניין:

א. בדיקת ובחינת חלופות התכנון מהיבטי התאמה לתנאי הקרקע והמקום, ניצול יעיל של השטח, ניהול מושכל של משאבי הקרקע והמים, ממשק משמר קרקע ומים, ניקוז תקין, שמירה על הסביבה תוך מזעור בפגיעתה, מניעת זיהום סביבתי, התאמת דרישות ההגנה מפני שיטפונות.

ב. בדיקת ובחינת נתוני בסיס של התוכנית, לרבות חישובים הידרולוגיים, חישובים הידראוליים (מתקנים הנדסיים), חישובים ליציבות מדרונות הנחלים ו/או התעלות ו/או הסוללות.

ג. בדיקת ובחינת ההשלכות והסיכונים של התוכנית הנדונה לעומת נזקים צפויים במצבו הקיים של השטח.

5.3.2 כאמת מידה לשיפוט ישמשו הנחיות ותקנים מקצועיים (אם קיימים כאלה) מהארץ וממדינות אחרות.

5.3.3 במהלך הבדיקה והשיפוט יכול לעלות צורך בנתונים נוספים, בהכנת חלופות תכנוניות נוספות/אחרות לאלה שהוצגו או בתוכנית מקיפה או מפורטת יותר- כתנאי לסיכום ההחלטה.

5.3.4 שיפוט יכול להסתיים בקבלת התכנית או בהצעות לשינוי, בשלמות או בחלקים, או בהחזרתה ליזם לצורך הכנסת שינויים ו/או השלמות. כמו כן ניתן לקבוע או להמליץ על פי העניין, על סדר הביצוע מבחינה טכנית.

5.3.5 באם יש חילוקי דעות בשיפוט, יכריע בנושא יו"ר הועדה.

5.3.6 באם כתוצאת השיפוט, היזם נדרש להשלים נתונים – על היזם להגיש את התיקונים ו/או השלמות בתוך 30 יום. אם מסיבות אובייקטיביות לא ניתן לעמוד בפרק זמן זה, היזם רשאי לבקש ארכה. בתום התקופה שנקבעה-ייסגר תיק התוכנית ללא אישורה.

5.3.7 פרוטוקול הועדה ובו סיכום השיפוט וכן דרישה להשלמות ו/או תיקונים תוך 30 יום-באם יש כאלו, יופץ לחברי הועדה וליזם.

שם הנוהל: בדיקה הנדסית, ואישור תכניות ניקוז לסוגיהן	מס' הנוהל: 10.03
עדכון: 0	תאריך עדכון: 26.01.2014
עמוד 5 מתוך 7	

- 5.3.8 תכנית שלא קודמה תוך שנתיים מפרסום פרוטוקול השיפוט, יפוג תוקפה של ההחלטה ויש להביא תוכנית מעודכנת לדיון בוועדה מחדש.
- 5.3.9 אישור התוכנית בוועדת שיפוט אינו מהווה אישור לזכאות למימון התוכנית.
- 5.3.10 אישור התוכנית בוועדת שיפוט אינו מהווה אישור להתחלת העבודות בשטח.
- 5.4 העתק אחד מהתיקים יועבר לרשות המקומית הרלוונטית.
- 5.3 הליך אישור התוכנית לפי חוק הניקוז ראה נוהל 11-01 – "הכנת תוכנית פרסום".
- 5.5 מפרטים לביצוע
- 5.5.1 מפרטים לביצוע יידונו רק לאחר שנשפטה ואושרה תכנית מתאימה לאותו שטח לפי נוהל זה.
- 5.5.2 אם המפרטים מהווים שינוי ביחס לתוכנית שאושרה- תידון התוכנית מחדש בהתאם להיקף השינוי.
- 5.5.3 מהלך אישור הביצוע והפיקוח מתואר ב"נוהל ביצוע".
- 5.6 דיווח ובקרה:
- 5.6.1 כל שלבי העבודה החל מפנית היזם ועד להפצת פרוטוקול ואישור התוכנית יתועדו במערכת המעקב והבקרה של האגף. יש להקפיד למלא את כל הנתונים הנדרשים, לצרף מסמכים רלוונטיים.

6 אחריות לביצוע

- 5.1 האחריות הכוללת ליישום נוהל זה היא של סגן מנהל אגף שימור קרקע וניקוז.
- 5.2 יו"ר הוועדה אחראי לקיום נוהל תיאום ומעקב, ביצוע ולו"ז.
- 5.3 מרכזת הלשכה באגף שימור קרקע וניקוז אחראית למילוי הנתונים במערכת מעקב ובקרה ולמעקב הביצוע במועדים הקבועים בנוהל זה ולבדיקת סטאטוס הטיפול בכל שלב ושלב.
- 5.4 יועצים ראשיים- בתחומם
- 5.5 חברי ועדה- בתחומם

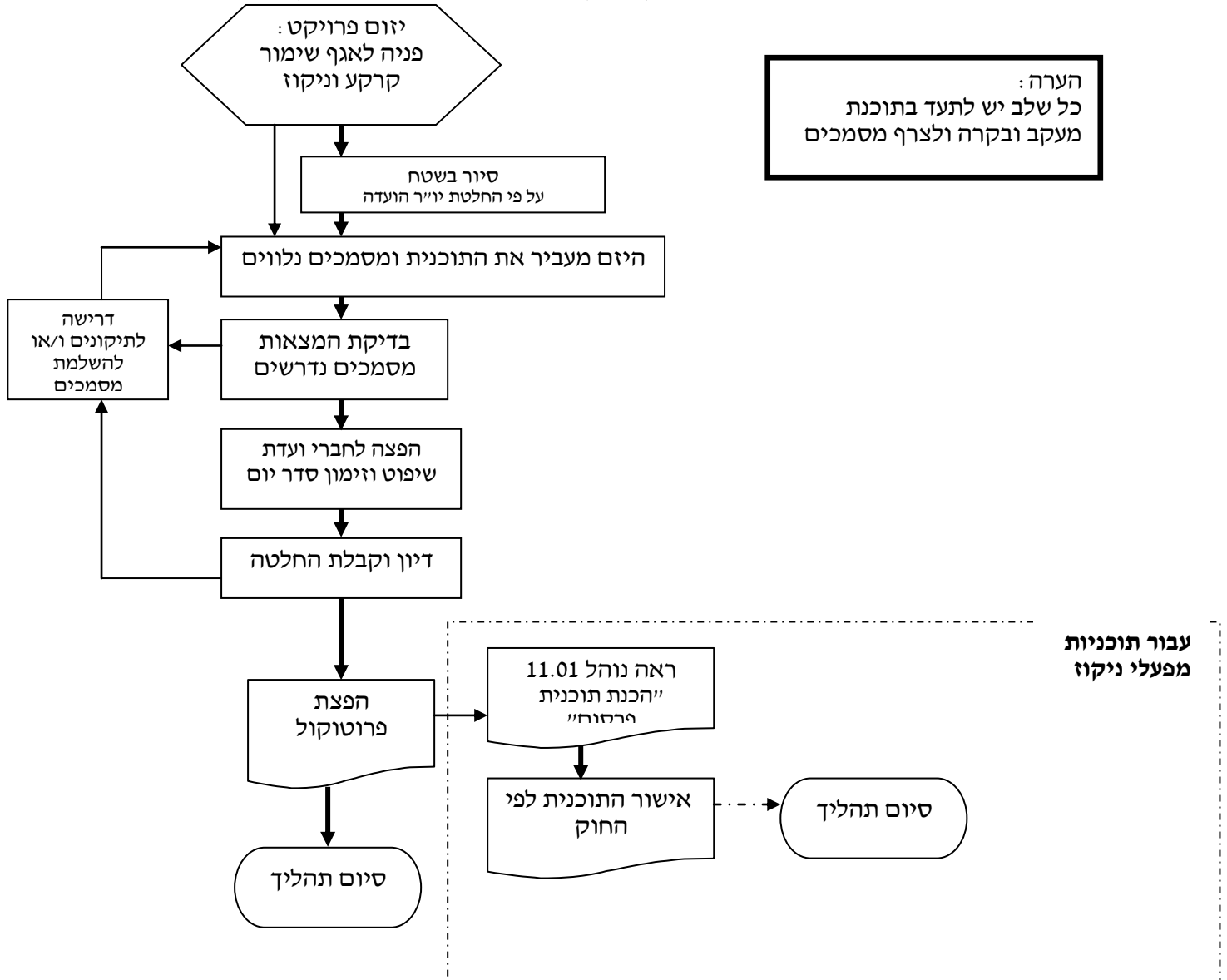
6 נספחים

- 6.1 נספח 1- תרשים זרימה לתהליך בדיקה הנדסית ואישור תוכניות ניקוז
- 6.2 נספח 2- טבלת שינויים ועדכונים בנוהל

שם הנוהל: בדיקה הנדסית, ואישור תכניות ניקוז לסוגיהן	מס' הנוהל: 10.03
עדכון: 0	תאריך עדכון: 26.01.2014
עמוד 6 מתוך 7	

נספח 1- תרשים זרימה לתהליך בדיקה הנדסית ואישור תוכניות ניקוז

מס' הנוהל: 10.03	שם הנוהל: בדיקה הנדסית, ואישור תכניות ניקוז לסוגיהן	
עמוד 7 מתוך 7	תאריך עדכון: 26.01.2014	עדכון: 0

נספח 2-

טבלת שינויים ועדכונים בנוהל

מהדורה חדשה	תאריך ביצוע עדכון	סעיף/ים מושפע/ים	תיאור עדכון/נימוקים